

REFORMA POREZA NA DOHODAK I POLOŽAJ
PREDUZETNIKA

JPM

JANKOVIĆ POPOVIĆ MITIĆ

REFORMA POREZA NA DOHODAK I POLOŽAJ PREDUZETNIKA

Publisher:

JPM Janković Popović Mitić

Delta House, 8a Vladimira Popovića street

www.jpm.rs

Authors: Nikola Djordjević, Partner, Marija Vukčević, Senior Associate,

Design and prepress: JPM Janković Popović Mitić

Copyright: © JPM Janković Popović Mitić 2022 All rights reserved.

Disclaimer:

The sole purpose of this publication is to provide information about specific topics.

It makes no claims to completeness and does not constitute legal advice.

The information it contains is no substitute for specific legal advice.

If you have any queries regarding the issues raised or other legal topics, please get in touch with your usual contact at JPM Jankovic Popovic Mitic.

29. septembra 2022. godine Fiskalni Savet Republike Srbije objavio je „Predlog mera socijalne i poreske politike za smanjenje nejednakosti i rizika od siromaštva u Republici Srbiji“. Kao meru poreske politike za smanjenje nejednakosti predlaže se da se iznos neoporezivog cenzusa na zarade udvostruči, sa 19.300 na 40.000 dinara i da se uvedu dodatni neoporezivi cenzusi od 20.000 dinara mesečno za svakog izdržavanog člana domaćinstva.

Da bi se obezbedio nepromenjen nivo budžetskih prihoda u slučaju prihvatanja predložene reforme poreza na dohodak, odnosno kako ista ne bi izazvala pad budžetskih prihoda, paralelno sa povećanjem neoporezivog cenzusa i uvođenjem neoporezivih cenzusa za izdržavane članove domaćinstva - neophodno je povećati stopu poreza na zarade sa 10% na 15%.

Predložene mere su u skladu sa analizom koju je Fiskalni savet objavio 1. jula 2021. godine pod nazivom „Dve decenije zakona o porezu na dohodak građana: Mogućnosti i potrebe za sistemskom reformom“. U ovoj analizi Fiskalni savet je istakao potpuno opravdanu primedbu u vezi sa nejednakim poreskim tretmanom različitih vidova angažovanja (radni odnos, angažman putem ugovora o delu ili ugovora o privremenim i povremenim poslovima, i drugo).

Sa druge strane, analiza iz 2021. godine se skoro uopšte ne bavi pitanjem paušalnog oporezivanja, posvećujući mu jedan pasus u kome se ističe da su mogućnosti za paušalno oporezivanje u Srbiji preširoko postavljene što odudara od dobre poreske prakse. Prema mišljenju Fiskalnog saveta na ovaj način moguća je kompromitacija poreske pravičnosti kako između građana koji plaćaju redovne poreze i doprinose i onih koji plaćaju paušalno, ali takođe i između samih paušalnih obveznika koji ostvaruju bitno različite nivo prihoda.

Fiskalni savet u analizi iz 2021. godine ističe da su stručnjaci MMF-a kao jednu od mogućnosti za unapređenje pravičnosti predložili da se granica za paušalno oporezivanje smanji sa šest na dva miliona dinara godišnjeg prometa. Takođe, kako ne bi došlo do nagle promene uslova privređivanja za veliki broj obveznika koji trenutno koriste paušalni režim, predlaže se uvođenje „polu-paušalnog“ režima za obveznike čiji je godišnji promet između dva i osam miliona dinara.

Ovaj novi režim oporezivanja bi predstavljao neku vrstu kompromisa između trenutnog paušalnog oporezivanja i redovnog oporezivanja, pri čemu bi obveznici bili u obavezi da vode pojednostavljene poslovne knjige i porez bi se obračunavao na osnovu pojednostavljenih pravila (npr. kao procenat prometa).

Iako načelno ne mogu da se stave značajnije primedbe na konstataciju da su mogućnosti za paušalno oporezivanje preširoko postavljene, suštinski problem vezan za sistem paušalnog oporezivanja je u tome što je osnovni i jedini kriterijum kod paušalnog oporezivanja prihod, odnosno promet, poreskog obveznika.

I Fiskalni savet i MMF propuštaju da identifikuju suštinski problem, odnosno razlog zbog čega preduzetnici pribegavaju paušalnom oporezivanju kad god im je takva mogućnost ostavljena. Razlog zašto preduzetnici biraju paušalno oporezivanje nema veze sa visinom njihovog prihoda, već leži u načinu na koji se tretiraju troškovi preduzetnika koji nisu u sistemu paušalnog oporezivanja. Naime, preduzetnici prihode koje ostvare obavljanjem svoje delatnosti koriste na dva načina – za pokrivanje troškova poslovanja, ali i za pokrivanje troškova života, za razliku od privrednih društava, koji prihode koriste za pokrivanje troškova poslovanja i ostvarivanje dobiti, a priznavanje rashoda je isto i za preduzetnike i za privredna društva.

Dakle, osnovni problem koji dovodi do široke primene paušalnog oporezivanja nije u samom sistemu paušalnog oporezivanja već u poreskom tretmanu preduzetnika koji nisu paušalci, odnosno načinu i obimu priznavanja rashoda preduzetnika za potrebe utvrđivanja poreske osnovice kada se porez plaća na stvarni prihod. Naime, ovim preduzetnicima se kao rashodi priznaju samo oni troškovi koji se priznaju privrednim društvima. Ovakav tretman rashoda preduzetnika je pogrešan.

Isto kao što Fiskalni savet ističe i predlaže da nije ispravno da se na različite načine poreski tretiraju prihodi zaposlenih u radnom odnosu od onih koji su angažovani putem ugovora o delu, ili na neki drugi način, imajući u vidu sličnu prirodu ovih angažmana sa stanovišta fizičkih lica, isto tako se može staviti primedba da nije ispravno da se na isti način tretira rashod preduzetnika – fizičkog lica i privrednog društva, imajući u vidu različitu prirodu ovih rashoda sa stanovišta ostvarioca prihoda.

Ako se o ovom pitanju dobro razmisli, zaista deluje nelogično da se sistem paušalnog oporezivanja zasniva na paušalnom utvrđivanju prihoda preduzetnika – iako je prihod svakog od preduzetnika poznat i nesporan, dok su upravo troškovi koji preduzetnici imaju i koji im se mogu priznati (u odnosu na njihove stvarne troškove u vezi sa obavljanjem delatnosti, odnosno životne troškove) nepoznati, odnosno njima se niko ne bavi.

Drugim rečima, ukoliko bi se prepoznao položaj preduzetnika koji su, sa jedne strane, fizička lica, a, sa druge strane, obavljaju delatnost, i ukoliko bi se za preduzetnike propisala posebna pravila vezana za priznavanje troškova (koji bi uključivali i troškove života), mnogi preduzetnici bi sami izašli iz sistema paušalnog oporezivanja.

Ako primera radi uzmemo da prosečna potrošačka korpa prema poslednjem dostupnom podatku – iz jula 2021. godine, iznosi nešto više od 86.000 RSD, samo priznavanje ovog iznosa kao opravdanog troška bi iznosilo nešto preko 1.000.000 RSD na godišnjem nivou. Ovaj iznos primenjen na stvaran prihod svakog od preduzetnika bi doveo do toga da bi oni preduzetnici koji ostvaruju veći prihod plaćali veći porez od onih koji ostvaruju manji prihod, dok bi poresko rasterećenje za sve njih zajedno bilo očigledno, pa bi time preduzetnici imali podsticaj da izađu iz sistema paušalnog oporezivanja.

Da rezimiramo, kako prihodi koje ostvaruju preduzetnici – fizička lica, suštinski predstavljaju prihode od kojih oni pokrivaju kako troškove poslovanja, tako i troškove života, uključujući i potencijalno izdržavanje članova domaćinstva, to je potrebno imati u vidu i jedne i druge troškove prilikom priznavanja rashoda za potrebe oporezivanja preduzetnika.

Na ovaj način bi se i predlog Fiskalnog saveta da se uvedu olakšice (fizičkim licima) u vidu dodatnog neoporezivog iznosa za izdržavane članove domaćinstva, mogao primeniti i na preduzetnike (kroz dodatni iznos priznatih troškova) i time ovaj koncept pravilno primenio na sva fizička lica, čime bi se izbegla poreska diskriminacija preduzetnika koja je više nego prisutna u trenutnim rešenjima poreske politike.

Takođe bi se na poseban način mogli tretirati troškovi koje žene preduzetnice koje se odluče da postanu majke imaju u vezi sa rađanjem deteta i troškovima naročito u godini u kojoj dolazi do porođaja. U trenutnoj atmosferi u kojoj je vidljiva tendencija osveščivanja položaja preduzetnika i politika podsticanja preduzetništva (naročito u vezi sa IT uslugama koja domaća fizička lica sve više pružaju stranim korisnicima, čime se istovremeno smanjuje stopa nezaposlenosti), ovakva mera fiskalne i poreske politike bi bila prvi korak u tom smeru.

JPM Jankovic Popovic Mitic
8a Vladimira Popovića,
DELTA HOUSE, V Floor
11070 Belgrade, Serbia
T:+ 381/11/207-6850
E: office@jpm.rs

www.jpm.rs

